

Karen Felter Vaucansons prædiken 1. søndag efter trinitatis

Taler

Karen Felter Vaucanson
Præst

Dato

7. juni 2026

Sted

Christians Kirke, Christianshavn

Omstændigheder**Prædikentekst**

Lukasevangeliet kapitel 12, vers 13-21
Paulus Første Brev til Timotheus kapitel 6, vers 6-12

Salmer

290, 450, 674 // 697, 725

- 1 Der er lige nu, i Bank og Sparekassemuseet lige hernede ved kanalen, i Heeringsgaard, en særudstilling med 4 kontemporære kunstnere, der hedder ”Urolige økonomi”.
- 5 Tanken bag kunstudstillingen er at vise, at økonomi aldrig blot er tal på et papir eller kurver, der peger op eller ned. Nej, økonomi er følelser, forventninger, frygt og håb.

I en tid præget af global usikkerhed, teknologiske omvæltninger, klimaforandringer og en voksende frygt for fremtiden, forsøger kunstnerne at give os et nyt blik på økonomien. At få os til at mærke den på et følelsesmæssigt plan snarere end blot at opleve den som objektive tal og grafer. De vil have os til at stille os selv det spørgsmål, som vi ellers sjældent giver os selv tid til at tænke over: Hvad er egentlig værdi? Og hvad er det, der skaber den?

15

For når vi taler om økonomi, taler vi i virkeligheden om, hvad vi tillægger værdi. Hvad vi bruger vores tid og kræfter på. Hvad vi håber at få mere af. Og her er det interessant, at den mest eftertragtede ressource i vores tid måske slet ikke er penge.

20

Tid er penge, siger vi. Men måske er det mere præcist at sige, at penge i stigende grad er blevet et middel til at købe tid.

Hvis man for hundrede år siden drømte om at blive rig på penge, så drømmer

25 mange i dag om noget andet: at få kontrol over sin tid. At få luft i kalenderen.
At nå frem til det punkt, hvor man endelig kan sænke skuldrene og sige: Nu er
jeg i mål.

Det er en hel trend at finde ud af, hvordan man hurtigst kan tjene så mange
30 penge, at man kan købe sig fri og ud af arbejdsmarkedet. FIRE-bevægelsen,
hedder den. Finacial Independence, Retire Early.

Det er ikke nødvendigvis pengene i sig selv, der er målet. Målet er tid. Eller
måske snarere følelsen af at have fået kontrol over fremtiden.

35

Og netop dér møder vi den rige bonde i dagens evangelium.

40 Lignelsen bliver ofte læst som en forholdsvis banal advarsel mod grådighed. Det
ligger også fint i tråd med Lukas' formodede intention med den. Han er jo klart
den af evangelisterne, der er mest optaget af økonomi og besiddelse. Men den
handler også om noget mere eksistentielt: Den handler om menneskets forhold
til fremtiden. Om vores forsøg på at kontrollere livet og gøre tiden til vores
45 ejendom.

Teksten begynder med et konkret spørgsmål om arv.

En mand træder frem af mængden og beder Jesus om at afgøre en arvestrid
50 mellem ham og hans bror. Hvem skal have hvad? Hvem har ret til hvad?

Det er et ganske jordnært spørgsmål. Men Jesus afviser at gå ind i sagen og
forskyder i stedet spørgsmålet ved at sige: »Et menneskes liv afhænger ikke af,
hvad det ejer.«

55

Det er jo et noget svævende svar. Manden spørger om ejendom. Jesus svarer om
liv. Manden spørger om penge. Jesus svarer om eksistens.

Og det er den bevægelse, lignelsen følger. For hvad er det egentlig, den rige
60 bonde vil opnå? Ved første øjekast ser det ud til, at han bare vil have mere: Mere
korn, flere lader, større rigdom.

Men egentlig er det slet ikke kornet, der interesserer ham. Det er fremtiden. Han vil have en passiv formue stående, så han inden længe kan sænke skuldrene og nyde livet. Han drømmer om at sige til sig selv: ”Så, min ven, du har meget gods liggende, nok til mange år. Slå dig til ro, spis, drik og vær glad!” Den rige bonde er en del af FIRE-bevægelsen.

Han forsøger altså ikke at skrabe til sig bare for at få mere og mere. Han forsøger at sikre sig mod usikkerheden. Han forsøger at gøre fremtiden til noget, han kan disponere over.

Det er ikke rigdommen i sig selv, der er målet. Rigdommen er bare redskabet til at købe sig fri af fremtiden.

Jeg har altid haft et særligt forhold til denne lignelse. Da jeg var barn, havde jeg den som billedbog, og nu læser jeg den højt for mine egne børn. I børneudgaven er fortællingen næsten komisk:

Her er en bonde. Se hvor glad han er. Han er glad fordi hans jord er god, og hans majs vokser højere end alle andres. Han får så stor en høst, at hans gamle lade bliver for lille.

Så han bygger en ny lade. Men så sår han også gulerødder, og den nye lade er igen for lille.

Så han bygger en endnu større lade. Og sår majs og gulerødder. Men nu sætter han minsandten også kål!

Og sådan fortsætter det. Laderne bliver større og større, illustrationerne viser mastodontiske katedraler. Og bonden bliver gladere og gladere. Lige indtil han dør. Bare sådan uden videre, som der står.

Det er en bemærkelsesværdig brutal afslutning på en børnebog. Men netop derfor gør den så stort indtryk. For døden kommer i fortællingen som en afbrydelse af et ellers fastlagt og genkendeligt mønster, noget som børn (og voksne) jo elsker.

Døden er, som Guds ord i lignelsen, noget der bryder ind udefra og gør nar af hele projektet: »I nat kræves dit liv af dig.« Nu. I nat! Ikke når laden er færdig.
105 Ikke når investeringen har givet afkast. Det er bare slut. Bom. Den rige bonde forestiller sig, at fremtiden vil komme som en forlængelse af hans planer.

Men fremtiden kommer ikke som planernes opfyldelse, men som deres afbrydelse.

110

Det er her, lignelsen går et spadestik dybere end en simpel kritik af grådighed og rigdom. For vi kender alle sammen til ønsket eller illusionen om, at vi kan
115 kontrollere vores tilværelse. Tanken om, at når bare jeg lige har fået styr på dét og dét og dét, SÅ bliver det hele godt.

Hele vores kultur er bygget op omkring forestillingen om, at hvis vi bare planlægger godt nok, optimerer godt nok og organiserer os effektivt nok, så kan
120 vi omsider opnå kontrol.

Derfor downloader vi apps, der skal hjælpe os med at bruge tiden rigtigt. Vi lytter til podcasts der skal optimere vores søvnrytme. Vi laver femårsplaner. Vi træner og spiser sundt for at leve længere.

125

Og derfor går mange af os rundt med den mærkelige oplevelse, at livet hele tiden befinder sig lige på den anden side af det næste punkt på to do-listen.

Når bare dette projekt er færdigt.

130

Når bare denne måned er overstået.

Når bare børnene bliver lidt større.

135 Når bare sommerferien kommer.

Når bare ...

Det mærkelige er, at punktet hele tiden flytter sig. Vi kommer aldrig frem.

140

Den rige bonde er måske ikke først og fremmest grådig.

145 Måske er han bare et helt almindeligt menneske, der længes efter den ro, som ingen af os kan opnå ved egen hjælp, uanset hvor hurtigt vi løber eller hvor effektivt vi sover.

150 Den tyske sociolog Hartmut Rosa har brugt en stor del af sit professionelle virke på at undersøge netop denne erfaring.

155 Han mener, at vi lever i et accelerationssamfund, hvor alt hele tiden må vokse, øges og effektiviseres for blot at opretholde sig selv. Hvis vi stoppede op ville samfundet kollapse. Så vi gør det modsatte, vi vækster, vi øger, og vi tænker, at det er vejen til at få noget ro og noget kontrol.

160 Vi bilder os fx ind, at al den nye teknologi frigør tid. Og det gør den selvfølgelig også. Det tager kortere tid at sende en mail end et brev. Det tager kortere tid at finde information i dag end for tredive år siden.

Men den tid, vi sparer, bliver aldrig ”vores” tid. Den bliver straks fyldt op af nye opgaver.

165 Vi løber hurtigere for at kunne løbe hurtigere.
Vi effektiviserer for at kunne effektivisere.
Vi sparer tid for at få plads til mere arbejde.

170 Resultatet er den mærkelige oplevelse, som rigtig mange mennesker genkender: at vi aldrig har haft flere hjælpemidler til rådighed, og samtidig har vi aldrig haft mindre tid.

Hartmut Rosa kalder det en åndeløs og rasende tilstand.

175 Og jeg tror, han har ret.

For under al effektiviteten gemmer der sig nok noget andet. En uro. En frygt for at miste kontrollen. En frygt for at sakke bagud. En frygt for ikke at slå til. Og det er den frygt vi prøver – både som individer og som samfund – at dulme med

vækst og acceleration – eller nye lader og mere, hurtigere, større, bedre.

Så evangeliet til i dag taler måske først og fremmest ind i den uro og frygt. Direkte til vores illusion om, at livet kan sikres. At fremtiden kan ejes. At tiden
185 kan gøres til vores.

Tiden kommer til os, udenom vores planer og udenfor vores kontrol. Og den forlader os igen. Fremtiden er Guds, ikke vores. Vi kan modtage den, vi kan sige tak for den, men vi kan aldrig kontrollere den.

190

Jeg tror at kirken er et frirum fra os selv og fra samfundets krav om acceleration og forøgelse. Kirken kan måske nogle gange føles meget tung og træg, men jeg
195 tror det er noget vi skal værdsætte.

Noget af det jeg hører folk sige, de synes gør kirken relevant, er faktisk, at den står imod denne her samfundsstruktur. Den er ineffektiv. Den skal ikke vækste, ikke produktudvikle. Tværtimod.

200

Hvis man betragter gudstjenesten med accelerationssamfundets øjne, så er den faktisk en ganske besynderlig aktivitet. Der produceres ingenting. Der optimeres ingenting. Ingen KPI'er forbedres. Ingen bliver mere konkurrencedygtige af at synge en salme.

205

Og alligevel bliver mennesker ved med at komme.

Måske fordi vi her får lov at slippe den uro, der følger med samfundets åndeløst rasende tilstand. Kirken er et af de få steder, hvor vi stadig øver os i at være
210 mennesker frem for projekter. Hvor vi kan tillade os at stille spørgsmålstejn ved, hvad al denne effektivisering og vækst egentlig bidrager med.

Her får vi lov til at høre, at fremtiden ikke er noget, vi skaber, men noget, vi modtager. At være rig hos Gud er måske at gøre sig fri af illusionen om, at mit
215 liv og min fremtid er noget jeg ejer.

220 Der er en tendens til at også kirken bliver tænkt som et produkt blandt alle andre. At kirken skal markedsføre sig på vilkår med andre fritidstilbud. Men kirken er jo netop ikke et produkt, det er et utopisk fællesskab. Et sted, hvor vi mødes i troen på alle menneskers værd, i håbet om kærlighedens evige magt, og i tillid til Guds forsyn.

225

Når man kommer ind i kirker, kan man godt føle at tiden går lidt langsommere. At vi kan trække vejret lidt dybere. At vi faktisk er forbundet med hinanden, ikke som konkurrenter, men i gensidig afhængighed.

230 Kirkens rum kalder med sin kunst, sin arkitektur og sin musik på, at vi letter foden fra speederen og lader uroen stilne af et øjeblik, så vi kan fyldes af noget andet.

Måske er det derfor, at kunsten igen og igen dukker op som en samtalepartner
235 for troen. I udstillingen Urolige økonomi hedder det, at ”økonomien lever af at vide noget om fremtiden ved at beregne, modellere og opstille prognoser. Men livets problemer opstår ud af det, vi ikke kan forudse.” Det er næsten en kommentar til den rige bonde. Han forsøger at sikre fremtiden. Jesus minder ham om, at livet altid er større end vores prognoser.

240

Og således lyder spørgsmål fra evangeliet, ganske stille, men konsekvent, hver eneste søndag: hvad er det egentlig, der har værdi?

Paulus giver sit svar: retfærdighed, gudsfrygt, tro, kærlighed, udholdenhed og
245 sagtmodighed.

Hvad er dit?

Amen

250

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

255

Tags

1. søndag efter trinitatis, Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/karen-felter-vaucansons-praediken-1-sondag-efter-trinitatis-2026>

260

265

270

275

280

285

290

295